

DLACZEGO PSZCZOŁY SĄ WAŻNE?

PSZCZOŁA - OWAD SPOŁECZNY

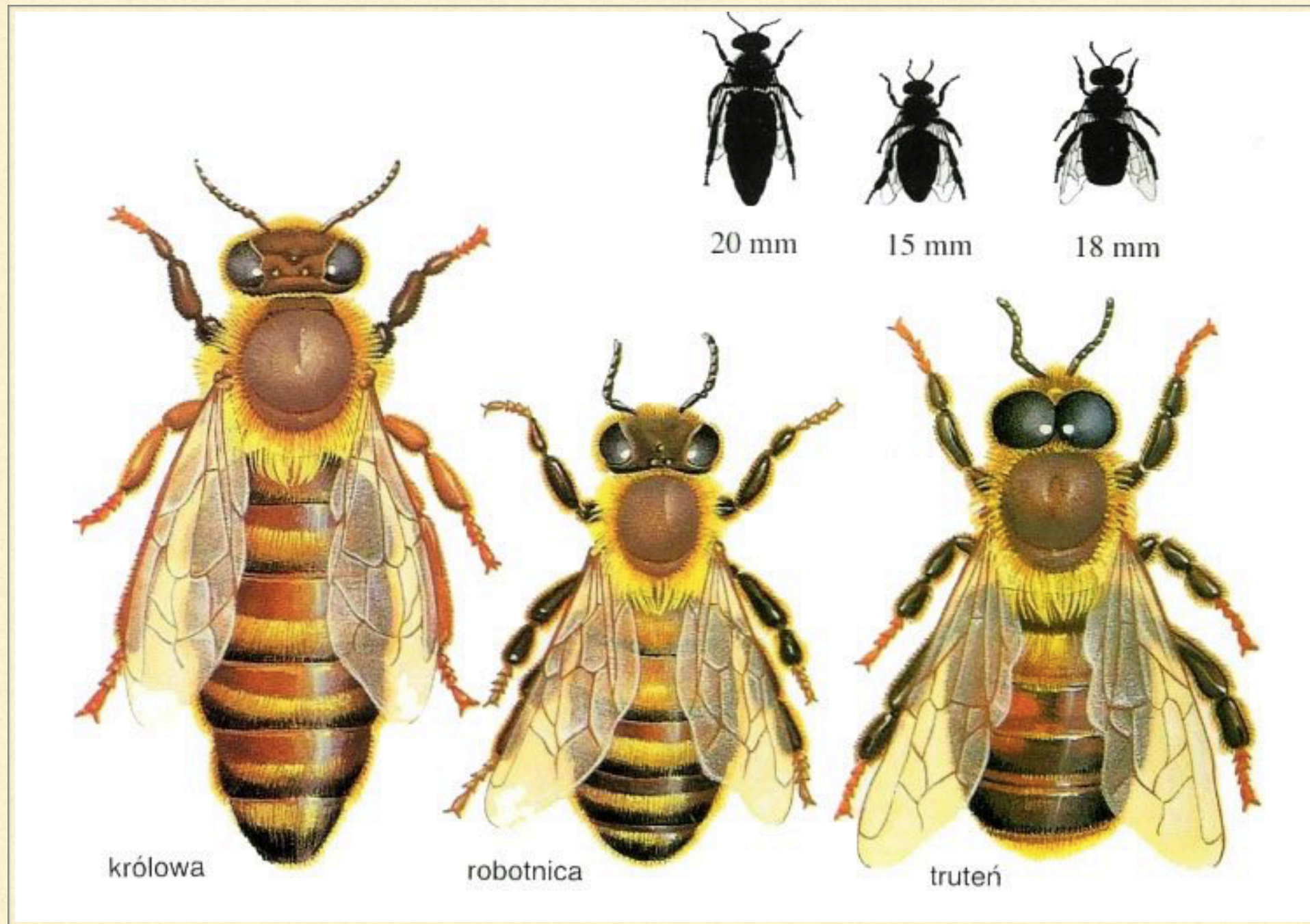

- Pszczoły przynależą do takiej samej grupy zwierząt jak osy, trzmiele i mrówki.
  - Ich ciało zbudowane jest z trzech głównych odcinków: głowy, tułowia i odwłoku. Na głowie pszczoły znajdują się narządy zmysłu, które pozwalają pszczole orientować się w otoczeniu. Duże oczy, które mają bardzo złożoną budowę z wielu tysięcy drobnutkich ścianek, pozwalają pszczole zauważać ruchy w otoczeniu, decydować o kierunku lotu oraz rozróżniać kolory. Czułki natomiast spełniają rolę narządów słuchu, dotyku i powonienia.
  - Pszczoły są społecznymi owadami ponieważ żyją w grupie, w której każda z nich wykonuje poszczególne, drobne zadania pozwalające przetrwanie całej rodziny pszczelej. Taka grupa nazywa się kolonią. W każdym gnieździe żyją trzy rodzaje pszczół: królowa (matka), robotnice oraz trutnie.
-

RODZAJE PSZCZÓŁ I ICH FUNKCJE W ULU

KRÓLOWA MATKA

- W każdym gnieździe znajduje się tylko jedna królowa – matka i właśnie tylko ona, spośród wszystkich samic, może składać jaja.
  - Życie królowej – matki trwa od trzech do nawet pięciu lat i cały ten okres spędza w gnieździe.
  - Odróżnia się od pozostałych pszczół przede wszystkim wielkością gdyż jest największa w całym gnieździe.
  - W przeciwieństwie do robotnic królowa nie atakuje zwierząt i ludzi. Żądło jest używane przez nią tylko w przypadku walki z innymi matkami. Królowa potrafi złożyć nawet do 2000 tysięcy jaj dziennie.
-

ROBOTNICE

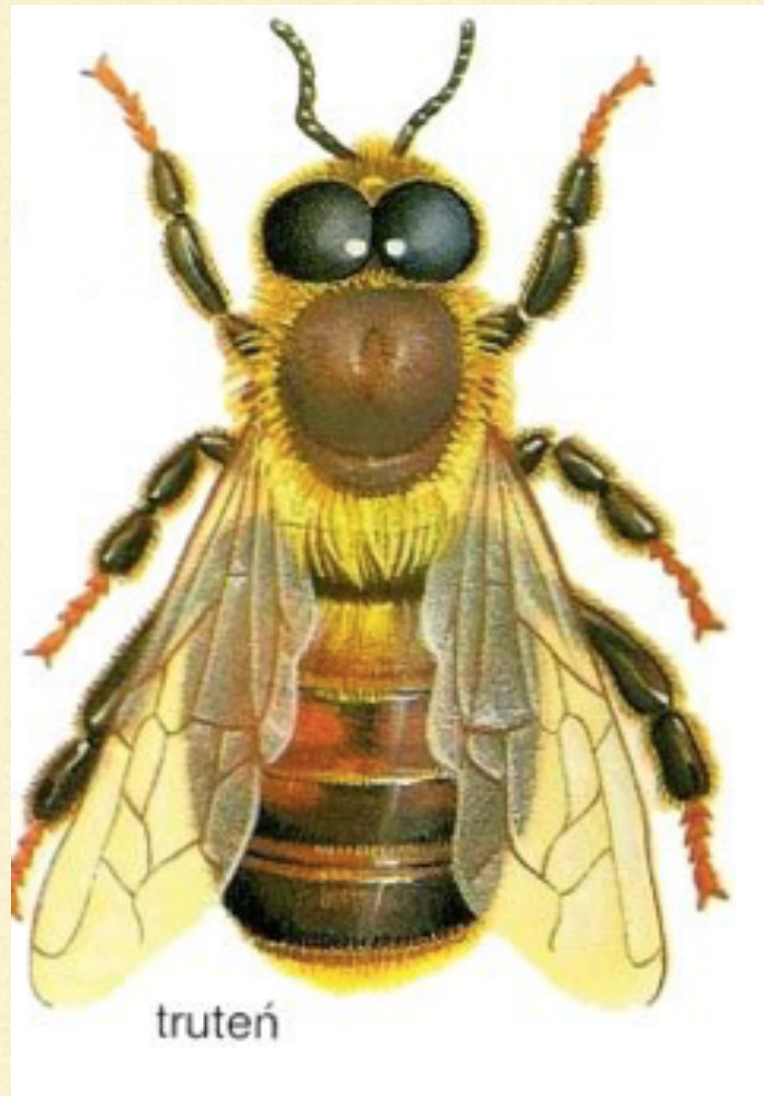
- Stanowią najliczniejszą grupę w gnieździe
- Nie mogą składać jaj gdyż są niepłodne.
- Podobnie jak matki, wykluwają się z zapłodnionych jaj, jednak ich larwy karmione są innym pokarmem i dlatego inaczej przebiega ich rozwój.
- Robotnice wykonują wszystkie zadania w gnieździe, które są potrzebne do przetrwania całej rodziny, dlatego też ich życie jest bardzo krótkie (wiosną i latem – około pięć tygodni, jesienią i zimą – kilka miesięcy).
- Robotnice posiadają na swoich tylnych nogach rodzaj koszyczka, który pozwala im na przenoszenie zebranego z kwiatów pyłku. Nektar kwiatowy mogą gromadzić natomiast w wolu.
- zajmują się wytwarzaniem miodu, który jest pożywieniem królowej, trutni oraz larw, a także produkują wosk, który służy im do budowy komórek gniazda.
- Robotnice wydzielają wosk z gruczołów woskowych. Służy on jako materiał do budowy komórek gniazda. Natomiast na tylnych nogach robotnice mają zagłębienie, w którym przechowują pyłek zebrany z kwiatów. Zagłębienie to nosi nazwę koszyczka pyłkowego.

TRUTNIE

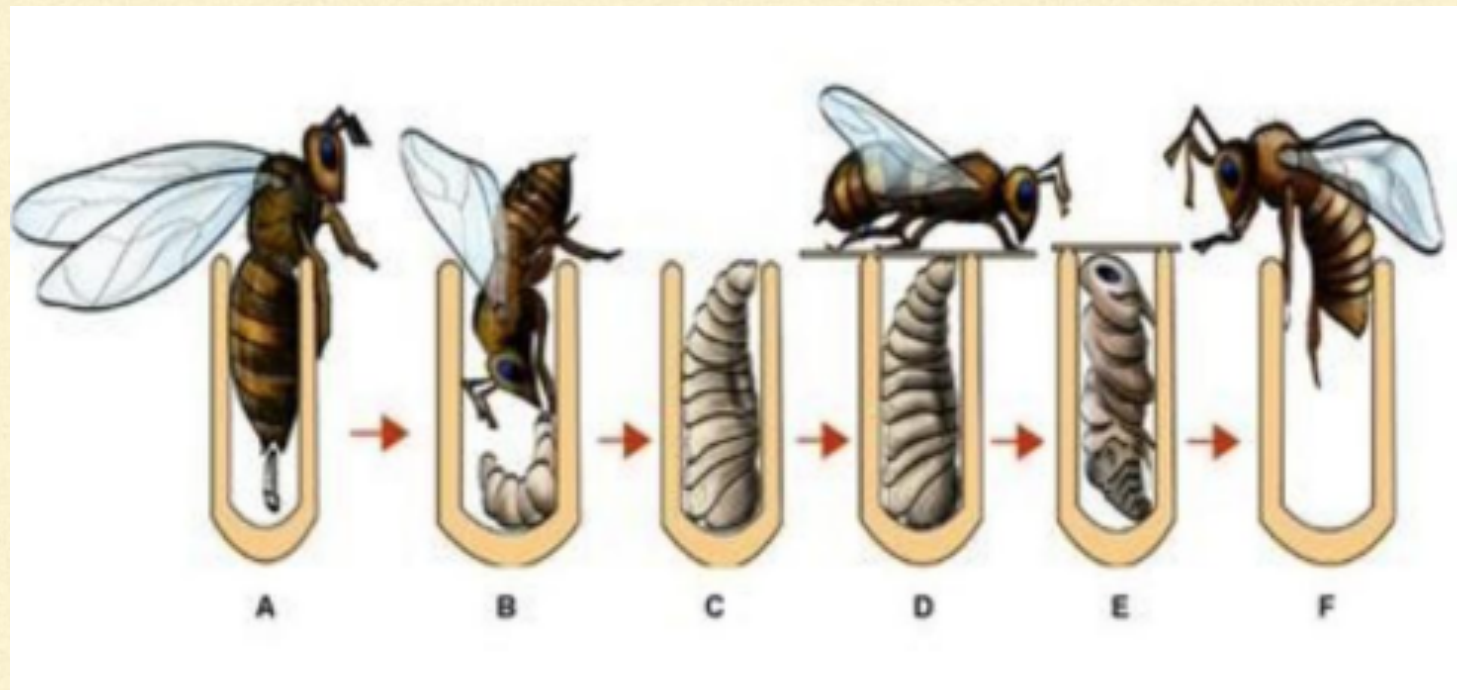

- Trutnie to samce pszczół.
  - Nie mają przydzielonej żadnej pracy, a także nie potrafią zdobywać pokarmu.
  - Ich życie jest krótkie – trwa około 3 miesięcy w czasie których zajmują się zapładnianiem matki.
-

ROZWÓJ PSZCZOŁY MIODNEJ

A. Królowa składa jaja

B. Robotnica karmi wylęgłą larwę

C. Ostatnie stadium larwalne

D. Robotnica zasklepuje komórkę

E. Poczwarzka

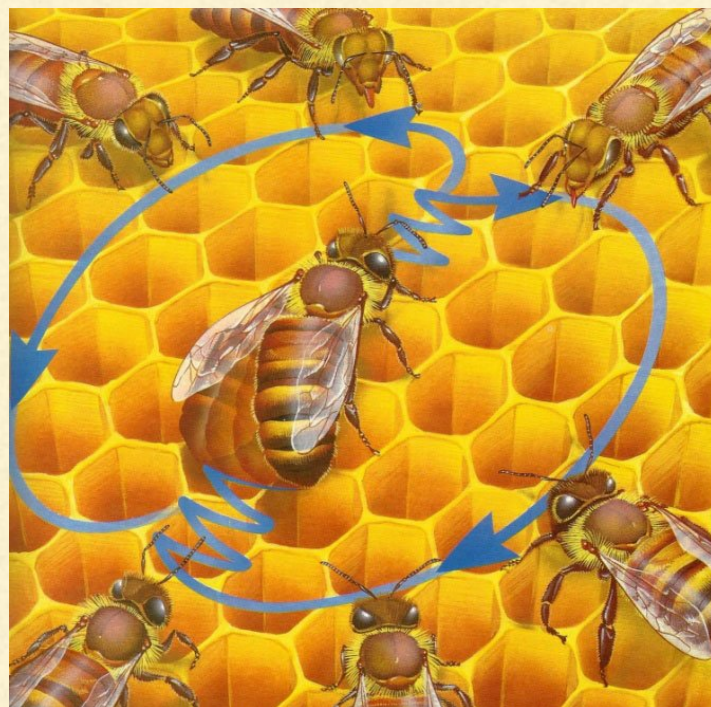
F. Pszczoła opuszcza komórkę
woskową

JĘZYK PSZCZÓŁ CZYLI PSZCZELI TANIEC

Taniec okrężny

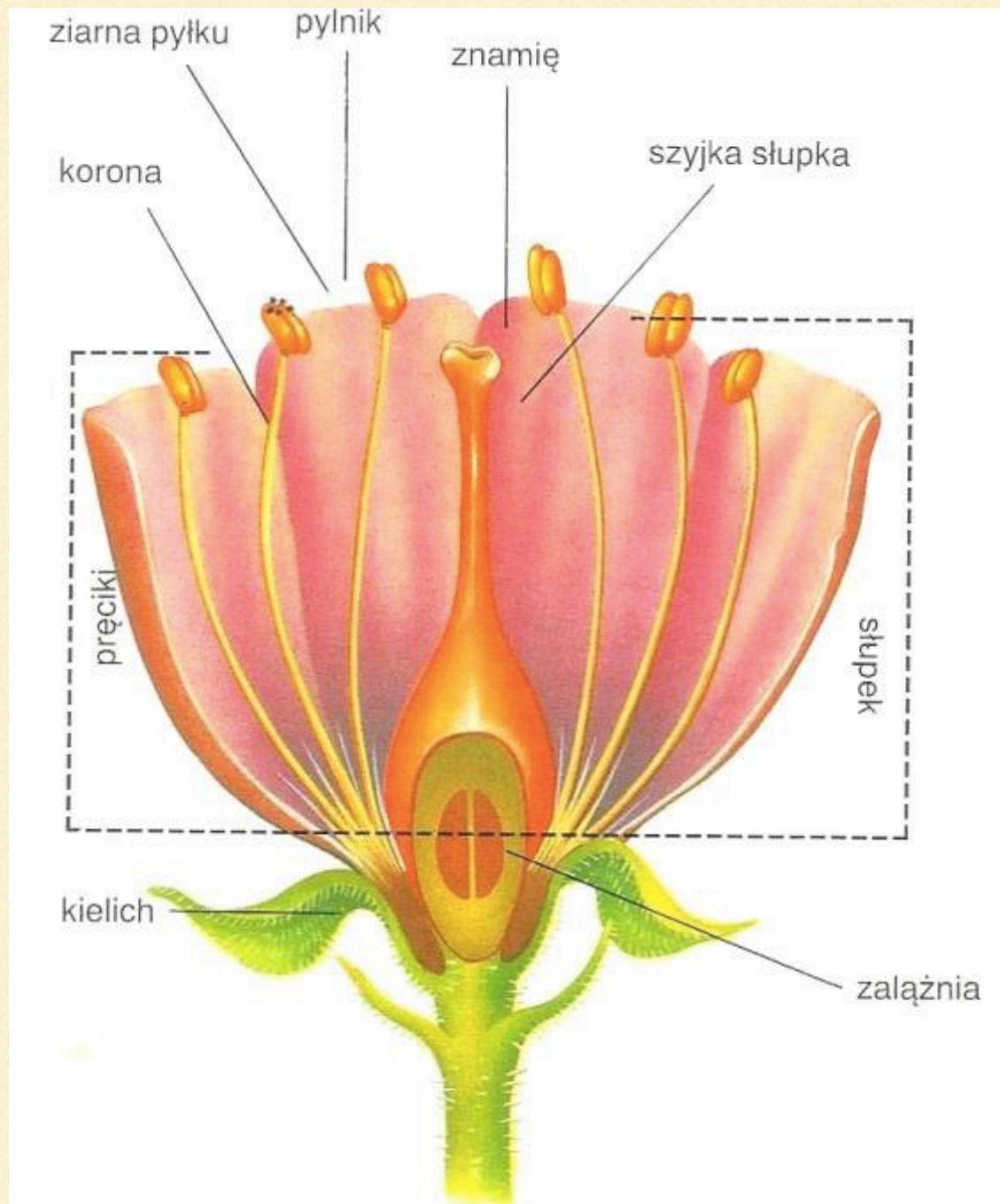

Taniec wywijany

- Pszczoły porozumiewają się między sobą za pomocą pszczelego tańca.
- Jest to rodzaj języka, w którym owady przekazują sobie wiadomości o ważnych odkryciach, na przykład gdzie można znaleźć dużo nektaru albo gdzie jest dogodne miejsce do budowy gniazda.
- Ruchy „tańczącej” pszczoły stanowią wskazówki dla jej towarzyszek jak daleko i w jakim kierunku powinny lecieć. Tempo tańca wskazuje natomiast, ile pożywienia można w danym miejscu znaleźć.
- Pszczoły wykonują dwa rodzaje tańców. Taniec okrężny przekazuje informację, że miejsce występowania pokarmu znajduje się w promieniu 100 metrów od gniazda. Pszczoła porusza się wówczas po okręgu, czasem w lewo, czasem w prawo. Powtarza ten taniec kilka razy. Inne robotnice podążają za nią i dotykają ją czułkami.
- Taniec wywijany informuje, że cel znajduje się dalej niż 100 metrów od gniazda. W tym przypadku pszczoła wykonuje na powierzchni plastra figurę podobną do ósemki. Najpierw posuwa się przez chwilę po prostej, a potem zatacza po obu stronach półkole. Nakreślona przez nią linia prosta jest wskazaniem kierunku, a liczba powtórzeń tańca mówi o odległości do celu.

PYŁEK KWIATOWY

- Kiedy pyłek z pręcika jednego kwiatu dostanie się do zalążni drugiego, powstają nasiona. Zjawisko to nazywane jest zapyleniem.
- Pyłek przenoszony jest czasem przez wiatr, lecz niektóre rośliny potrzebują do zapylenia pomocy zwierząt, zwłaszcza owadów.
- Pszczoły odgrywają w zapyleniu bardzo ważną rolę, ponieważ siadają na wielu kwiatach. Kiedy pszczoła ląduje w kielichu kwiatowym, jej ciało pokrywa się pyłkiem, który przenosi bezwiednie na inny kwiat.
- Pszczoły oddają wielkie usługi rolnikom. Wiele upraw, zwłaszcza drzewa owocowe, potrzebuje pomocy owadów w zapyleniu. Czasem w sadach umieszcza się ule, żeby ułatwić zapylenie i powiększyć zbiory owoców

Pszczoły zbierają nektar kwiatowy za pomocą języczka. Nektar służy im do wyrobu miodu. Zbierają także pyłek gromadząc go w koszyczkach umieszczonych na swoich nogach. Pszczoły oddają ważną przysługę niektórym roślinom, zapładniając ich kwiaty przenoszonym bezwiednie pyłkiem.

Pyłek zebrany z jednego kwiatu roznoszony jest potem na inne.

JAK POWSTAJE MIÓD?

- Pszczoły żywią się pyłkiem kwiatowym oraz miodem.
- Wspecjalizowane robotnice zbierają nektar i pyłek, gromadząc jego ziarna w koszyczkach na swoich nogach. Matki i trutnie nie potrafią odżywiać się samodzielnie i muszą być karmione przez robotnice. Karmienia wymagają również larwy.
- Pszczoły karmicieli przygotowują pożywny pokarm zwany mleczkiem królewskim, przeznaczony dla rozwijających się larw matek. Larwy robotnic i trutni karmione są natomiast mieszaniną pyłku i miodu.
- Przemiana nektaru w miód zaczyna się z chwilą, gdy pszczoły zbieraczki umieszczają nektar w swoim wolu. Potem w gnieździe przekazują go swoim towarzyszkom. Dzięki temu nektar łączy się z ich śliną, tracąc jednocześnie domieszkę wody i zamieniając się w miód. Robotnice wypełniają następnie komórki spichlerzowe plastra. Miód jest jeszcze bardzo rzadki, toteż chłodzą go skrzydłami, żeby stężał.
- Dojrzały miód zabezpieczają przed zepsuciem zasklepiając komórkę woskiem.
- Pręciki kwiatowe to drobne pałeczki wewnątrz kwiatu. Ich czubki są nabrzmięte od pyłku. Pszczoły zbieraczki napełniają pyłkiem koszyczki na swoich tylnych nogach.
- Po powrocie do gniazda pszczoły przekazują sobie nawzajem przyniesiony nektar. W ten sposób łączy się on z ich śliną, traci domieszkę wody i zamienia się w miód

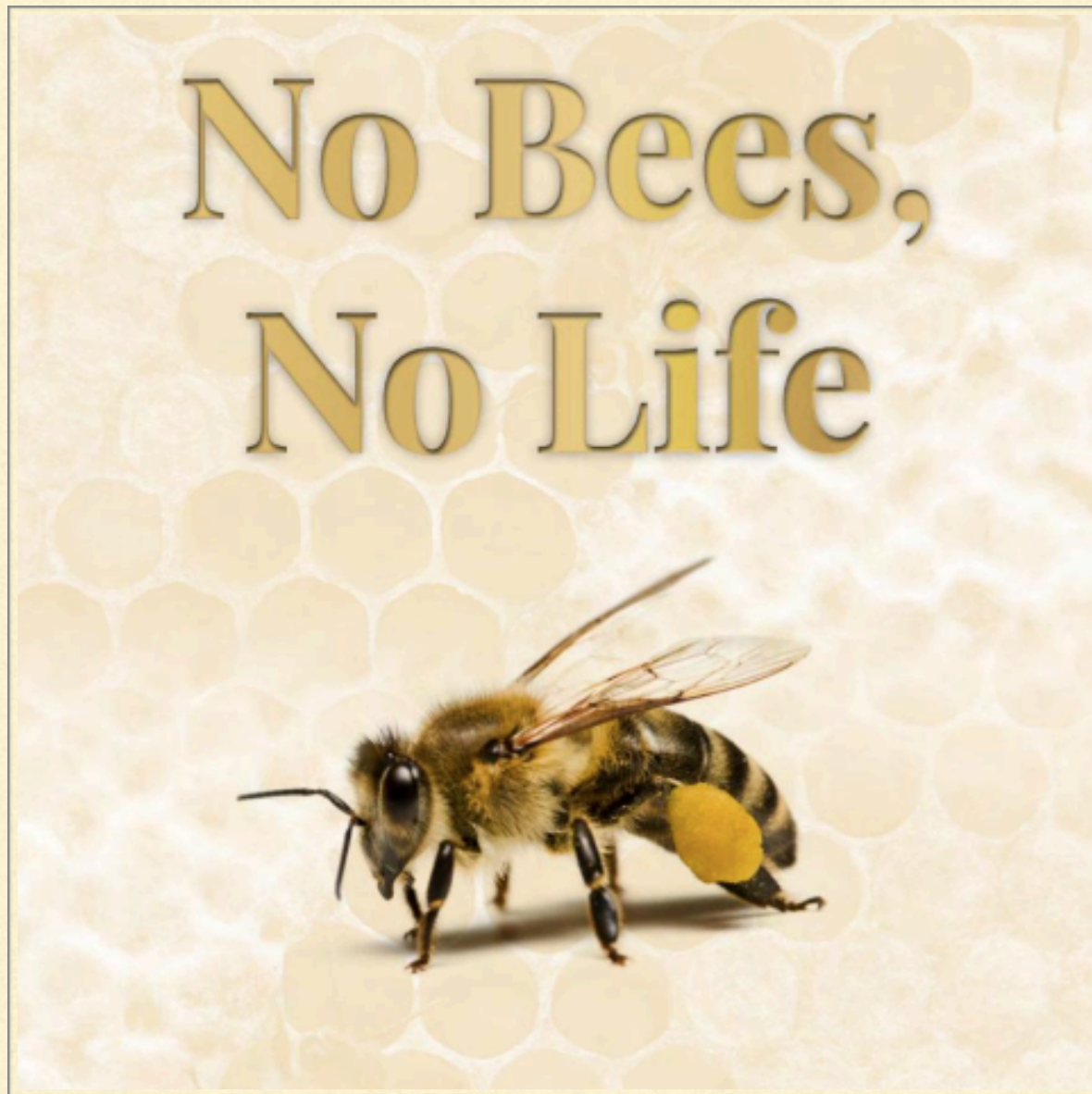
KŁOPOTY PSZCZÓŁ

- Główna przyczyna śmiertelności tych owadów tak naprawdę nigdy nie została określona. Składa się na to wiele czynników.
- Największą plagą są choroby, które wręcz dziesiątkują liczebność pszczół. Pestycydy i chemiczne opryski powodują zaburzenia w pracy ośrodków nerwowych, co często doprowadza do śmierci owadów.
- przyczyny złego stanu pszczelej populacji to również zanieczyszczenie środowiska, GMO i zmiany klimatyczne. Do tego przyczyniają się głównie nieświadomi ludzie.
- Tak naprawdę, by pomóc pszczołom wystarczy dbać o środowisko, w którym żyjemy. Codzienna segregacja śmieci, to już dobry początek.

CO JEŚLI PSZCZOŁY WYGINĄ?

- Jeżeli wyginą pszczoły, ludzkość będzie miała spore kłopoty – i nie chodzi tu wcale o brak miodu.
- W Polsce zapylaczami są niemal wyłącznie owady, a spośród nich kluczową rolę odgrywają właśnie pszczoły, ponieważ to właśnie one są odpowiedzialne za zapylanie ok 71% roślin.
- Pszczoły są nieodłącznym elementem ekosystemu, a ich wyginięcie jest bardzo groźne dla całej ludzkości. Bez pszczół nie ma zapylania roślin, bez roślin nie ma zwierząt a bez zwierząt nie ma ludzi.

CO TY MOŻESZ ZROBIĆ DLA PSZCZÓŁ?

- Sadź kwiaty przyjazne pszczołom, tzw. kwiaty miodne - wrzosa, lawenda, dalia, kocimiętka, cynie, krokus, nasturcja, szalwia, werbena, wiciokrzew)
- Dbaj o ogród i balkon - miejsca przyjazne pszczołom dostarczają tym pożytecznym owadom schronienia oraz pokarmu. Odpowiednie zaplanowanie ogrodu, balkonu, a także drobne zmiany w najbliższym otoczeniu, mają duże znaczenie dla owadów. Warto także pomyśleć o pielęgnacji zielonych zakątków z myślą o pszczołowatych zapylaczach. Pora podlewania, metody nawożenia i ochrony roślin, termin zbioru plonów mają wpływ na to, jak owady korzystają z dostępnych zasobów.
- Stosuj naturalne nawozy i środki ochrony roślin- Dostarczając nawóz, odżywiamy przede wszystkim mikroorganizmy glebowe, które przetwarzają materię organiczną na pokarm dla roślin. To właśnie „żywa gleba” jest podstawą w dbaniu o miejsca przyjazne pszczołom. Najlepszym naturalnym nawozem jest kompost
- Powieś domek dla pszczół dziko żyjących- Zapylacze potrzebują także schronienia przed zimnem i deszczem. Dziko żyjące trzmiele, murarki lub inne gatunki pszczół chętnie skorzystają z powieszonego przez Ciebie domku z rurek trzciny lub specjalnej budki. Poznaj różne typy domków i dowiedz się jak je samodzielnie zbudować. Pamiętaj, aby zawiesić je w nasłonecznionym miejscu, ukrytym przed deszczem.
- Chroń środowisko po prostu- dla siebie, pszczół, przyszłych pokoleń.